

ROZVOJ NADANÝCH ŽÁKŮ V OBLASTI MATEMATIKY

Michaela Janoušková
Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Diplomantka se v souladu se zadáním své práce zabývá charakteristikou nadaných žáků, popisem forem a metod práce s nadanými žáky.

V současné době se problematice nadaných dětí věnuje větší pozornost, než tomu bylo před rokem 1989. Mezi základní legislativní dokumenty vztahující se ke vzdělávání žáků s mimořádným nadáním v České republice patří školský zákon, vyhlášky navazující na školský zákon a informace ke vzdělávání dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných zabezpečující realizaci zákona č. 49/2009 Sb. a vyhlášky č. 73/2005 Sb.

(1) Mimořádně nadaným žákem se pro účely této vyhlášky rozumí jedinec, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých rozumových oblastech, pohybových, uměleckých a sociálních dovednostech. „Nadané a talentované děti jsou ty děti, které jsou identifikovány kvalifikovanými profesionály a které jsou vzhledem k výjimečnému potenciálu schopné vysokých výkonů. Tyto děti potřebují k realizaci přínosu pro společnost vzdělávací program a servis, které obvykle neposkytují běžné školy.“ (Vyhláška č. 73/2005 Sb., část třetí § 12).

V teoretické části své práce studentka definuje nadání, uvádí kritéria a druhy nadání, popisuje charakteristiku nadaných žáků, formy a metody práce s nadanými žáky a nadaného žáka v běžné škole. Na str. 14 píše o nadaném žákovi, který je zvyklý na svá pravidla a stereotyp, v dalším odstavci pak o jeho netoleranci k rutinním činnostem a autoritě; na str. 19 o tendenci nevyčleňovat nadané žáky z reálného života a jejich integraci do normálního chodu třídy, v další větě o tom, že separační výukový styl je vhodný pro žáky s extrémně vysokým IQ. Doporučuji formulovat věty tak, aby na sebe logicky navazovaly a nebyly tak ve vzájemném rozporu. Diplomantka by rovněž měla uvádět přesné názvy koncepcí, společností nebo soutěží, např. Koncepce péče o nadané děti a žáky ve školských poradenských zařízeních pro období 2004 – 2008 (dále Koncepce péče o mimořádně nadané děti a žáky pro období let 2009 – 2013, atd.) (str. 16), Jednota českých matematiků a fyziků (str. 34), Matematický klokan pro 1. stupeň ZŠ – kategorie Cvrček pro 2. – 3. ročník ZŠ, Klokánek pro 4. – 5. ročník ZŠ. K výčtu matematických soutěží ještě doplňuji významnou soutěž typu A vyhlášenou MŠMT, a to Středoškolskou odbornou činností – obor matematika a statistika (pro střední školy).

Praktickou část své práce provádí studentka v 5. ročníku Základní školy Jana Amose Komenského, Karlovy Vary, Kollárova 19, příspěvková organizace a ve 2. ročníku Základní školy Ostrov, Masarykova 1289, okres Karlovy Vary. V pátém ročníku pracuje se čtyřmi žáky diagnostikovanými jako nadanými (u dvou z nich se nadání v průběhu prvního stupně nepotvrdilo, zůstávají ale v pásmu vyššího nadprůměru). Studentka se pokouší o tvorbu

vlastních pracovních listů. Do jaké míry jsou její vlastní, není zcela zřejmé, dodává na str. 37, že jsou inspirovány běžnými úlohami z učebnic. Co se týče obtížnosti zadaných úkolů, odpovídají spíše průměru, nikoli nadprůměru, nejsou tedy příliš vhodné, efektivní pro rozvoj matematického nadání talentovaných žáků pátého ročníku. Formulace zadání úloh jsou též často velmi chybné, str. 42: početní úkol (správně početní úkon), str. 43: na jedné dominové kostce (správně na každé dominové kostce), tyto čísla (gramaticky správně tato čísla), str. 45: není zřejmé, jaké dominové kostky, str. 47: „malá“ nápověda, která je v podstatě řešením úkolu, str. 49: vzhledem k tomu, že jsou uvedena pouze tři čísla z celkového počtu dvanáct, není úloha obtížná, str. 53: v zadání není, aby žák vyznačil všechny osy souměrnosti, autorka je tedy nemůže v rámci své analýzy očekávat. V práci dále postrádám číselné označení obrázků (např. Obr. 1). Studentka se sice snaží o analýzu své práce za jednotlivými úkoly, mnohdy s ní lze souhlasit, je ale příliš pozdě. Tvorba matematických úloh není snadná. Doporučuji pro příště používat zadání ze jmenovaných soutěží jako je Matematická olympiáda, Pythagoriáda nebo Matematický klokan, ideálně v kombinaci s přípravou pilotáže před vlastním výzkumem.

Praktickou část věnované 2. ročníku ZŠ nehodnotím, neboť ji pokládám za nadbytečnou.

Uvádím též několik námětů pro diskuzi:

- Proč jste se rozhodla provádět výzkum ve 2. ročníku, kde nebyli diagnostikováni žádní nadaní žáci? Nestačil by pouze výzkum v 5. ročníku, kde byli diagnostikováni čtyři nadaní žáci, což lépe odpovídá zadání Vaší práce?
- Myslíte si, že je při práci s nadanými žáky důležité brát zřetel na vzhled jejich písma (str. 43, 48)? A propos, opravdu je toto písmo nečitelné, neúhledné?
- U zadaných úkolů chybí jejich správná řešení. Proč jste je neuvedla?

Předložená práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci, proto ji doporučuji uznat jako diplomovou. Navrhuji ji klasifikovat známkou **dobře**.

V Plzni dne 9. 5. 2015

Mgr. Regina Hrabětová
oponentka